

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 72/27

mun. Chișinău

25 februarie 2022

Inspector de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Iulia BOICU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința dlui Chițan Valeriu, ex-Președinte a Consiliului de Administrație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) identificat prin IDNP [REDACTED] cu domiciliu în [REDACTED], în temeiul art. 19 lit. b) și lit. g) și art. 35 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

La 24.06.2021 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare Autoritatea) a fost înregistrată sesizarea nr. T-599/21, care la 09.07.2021 a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor în temeiul alin. (1) art. 30 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Potrivit sesizării, dl Chițan Valeriu a încălcat regimului juridic al incompatibilităților generat de exercitarea simultană a funcției de Președinte a Consiliului de Administrație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare CNPF) și a calității de membru al Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova (în continuare CDSI).

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (versiune în vigoare până la modificarea Legii nr. 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), inspectorul de integritate în termen de 15 zile de la data repartizării sesizărilor, efectuează verificarea prealabilă a acestora, în cadrul căreia verifică respectarea condițiilor de formă și conținut ale sesizărilor și existența bănuielii rezonabile privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, iar sesizarea formulată de o persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat trebuie să întrunească condițiile de formă și conținut.

Întru reliefaarea aspectelor invocate de autorul sesizării, stabilindu-se că dl Chițan Valeriu, este subiect al declarării în sensul art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind decalarea averii și a intereselor personale, (în continuare Legea nr. 133/2016) iar sesizarea repartizată spre verificare conținea suficienți indici pentru a stabili existența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către subiectul reclamat, la 19 iulie 2021

a fost emis procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 574/27, cu informarea participanților procedurii despre decizia dată.

Ulterior, în cadrul Autorității a fost înregistrată sesizarea nr. T-791/21 din 10.09.2021, în care s-a comunicat despre faptul că, subiectul în privința căruia a fost inițiată procedura de control mai deține concomitent cu funcția de președinte a CNPF și calitatea de membru al Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițeanu" din Republica Moldova.

Învederând principiul eficienței procedurii administrative, inspectorul de integritate a extins acțiunea controlului și asupra celor stabilite în sesizarea ulterior parvenită (nr. T-791/21 din 10.09.2021), în scopul constatării existenței ori inexistenței încălcării regimului juridic al incompatibilităților în activitatea demnitarului Valeriu Chițan.

Prin comunicarea scrisă a inspectorului de integritate nr. 04-27/4117 din 29.07.2021, recepționată la 09 august 2021, subiectul controlului i s-a adus la cunoștință procesul-verbal de inițiere a controlului, fiind invitat să-și expună punctul de vedere cu privire la pretensele stări de incompatibilitate nesoluționate în termenele stabilite de lege.

Prin scrisoarea nr. 04-27/4117 din 29.07.2021, inspectorul de integritate a informat petiționarul despre rezultatele verificării prealabile a sesizării depuse.

Punctul de vedere a persoanei supuse controlului

În conformitate cu alin. (3) art. 37 din *Legea nr 132/2016*, la 14.09.2021 prin scrisoarea nr. 04-27/5167, dlui Chițan Valeriu i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere.

La 06.10.2021, dl Chițan Valeriu a expediat răspunsul, acesta fiind înregistrat cu nr. 9507.

Așadar, inspectorul menționează că a ținut cont de explicațiile relevante cazului și formulate de dl Chițan Valeriu în punctul său de vedere care a menționat că: *"Prin prezenta, solicit respectuos să luați notă de punctul de vedere, cu titlu de expunere de motive, al subsemnatului referitor la conformare regimului juridic al incompatibilităților în exercitarea concomitentă a funcției de președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare „CNPF”) și a calității de membru al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al Universității de Stat din Moldova, potrivit celor consemnate în continuare.*

Conform art. 12 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică:

„(1) Demnitarul nu este în drept să desfășoare orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților didactice și științifice.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în cazul în care Constituția sau legea specială ce reglementează activitatea demnitarului conține prevederi referitoare la situația de incompatibilitate specifică a demnitarului respectiv ori prevederi referitoare la o situație similară.”.

Potrivit art. 27 alin. (3) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare

„(3) Sunt incompatibile cu calitatea de membru al Consiliului de administrație persoanele care:

a) sunt rude sau afini atât între ei, cât și cu Președintele Republicii Moldova, cu Președintele Parlamentului, cu Prim-ministrul, cu Guvernatorul Băncii Naționale;

b) au antecedente penale;

c) desfășoară orice alt tip de activitate remunerată, cu excepția activităților științifice, didactice și de creație;

- d) sunt membri ai consiliilor de administrație, consiliilor de directori, comitetelor de conducere, comisiilor de revizie și ai altor organe de conducere ale persoanelor juridice, care sunt subiecți ai supravegherii din partea Comisiei Naționale;
- e) posedă mai mult de 0,5% din/acțiuni (cote de participare) sau din alte valori mobiliare ale participanților profesioniști și ale emitentilor;
- f) abuzează de atribuțiile lor în scop de publicitate.”.

În contextul speței, interesează normele de la art. 12 alin. (1) din Legea nr. 199/2010 și art. 27 alin. (3) lit. c) și d) din Legea nr. 192/1998. Astfel, stăruind prin a susține că, deținând funcția de membru și președinte al CNPF nu am încălcat niciuna din prevederile prenotate.

Cu referire la art. 12 alin. (1) din Legea nr. 199/2010 și art. 27 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 192/1998 - ambele norme stabilesc în calitate de incompatibilitate – desfășurarea unei alte activități „remunerate”. Prin urmare, pentru a stabili dacă există sau nu incompatibilitate, este necesară stabilirea faptului dacă activitatea desfășurată este sau nu „remunerată”.

Consider că, activitatea în calitate de membru în cadrul Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al Universității de Stat din Moldova nu reprezintă o activitate „remunerată”, întrucât pentru această activitate, prin lege, nu există o remunerație a muncii, ci doar o indemnizație.

Prevederile cuprinse în art. 104 alin. (8) din Codul educației al Republicii Moldova (în continuare „Codul educației”) statuează expres că, „(8) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională desemnați de instituția de învățământ beneficiază de o indemnizație lunară, cu excepția rectorului și a prorectorului. ...”.

Indemnizația nu reprezintă o „remunerare” a activității, dar o formă de „asistență”, „plată” în afara „remunerării”.

Prima sursă care diferențiază expres (clar) aceste două concepte – „indemnizație” și „remunerare” – este Dicționarul explicativ al limbii române, potrivit căruia:

- REMUNERÁ vb. I. tr. A retribui un serviciu, o muncă prestată etc. ♦ A plăti, a răsplăti. [Cf. fr. rémunérer, lat. remunerare];
- REMUNERÁȚIE ~i f. Plată în bani acordată unui angajat pentru prestarea unei munci; salariu, retribuție; leafă. [G.-D. remunerației; Sil. -ți-e]
- SALÁRIU, salarii, s. n. Sumă de bani pe care o primește o persoană pentru munca depusă într-o perioadă de timp (săptămână, lună); leafă2. [Var.: (pop.) salár s. n.] – Din fr. salaire, lat. salarium.
- INDEMNIZÁȚIE ~i f. 1) Sumă de bani, acordată cuiva în afara retribuției, pentru acoperirea unor cheltuieli excepționale (deplasare în interes de serviciu, transfer etc.) sau pentru prestarea unei munci speciale în afara funcției de bază. 2) Sumă de bani plătită salariaților pentru timpul concediului. 3) Despăgubire pentru un prejudiciu sau pentru o pagubă suferită. /<fr. indemnisation

Prin urmare, în limba română, „remunerație” și „indemnizație” reprezintă două noțiuni și concepte absolut diferite. Astfel, și „activitatea remunerată” este altceva decât „activitatea pentru care se acordă o indemnizație”.

În sprijinul acestei teze, vine și faptul că potrivit art. 104 alin. (8) din Codul educației al Republicii Moldova, indemnizația nu se achită „rectorului și prorectorului”, adică acelor persoane care sunt „remunerate” pentru activitatea lor.

O altă dovadă, că noțiunea „activitate remunerată” nu se referă la activitatea în calitate de membru al „consiliilor de administrație, consiliilor de directori, comitetelor de conducere, comisiilor de revizie și ai altor organe de conducere ale persoanelor juridice”, este faptul că, acest statut este reglementat într-o normă separată (art. 27 alin. (3) lit. d) din legea nr. 192/1998) de norma care reglementează activitatea remunerată ca incompatibilitate (art. 27 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 192/1998).

Mai mult ca atât, conform art. 27 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 192/1998, se consideră incompatibilă cu funcția de membru al CNPF, implicit și cu cea de președinte al CNPF, calitatea de membru al consiliului de administrație, consiliului de directori, comitetelor de conducere, comisiilor de revizie sau al altor organe de conducere, doar atunci când este vorba despre persoane juridice, „care sunt subiecți ai supravegherii din partea Comisiei Naționale” –

„(3) Sunt incompatibile cu calitatea de membru al Consiliului de administrație persoanele care: d) sunt membri ai consiliilor de administrație, consiliilor de directori, comitetelor de conducere, comisiilor de revizie și ai altor organe de conducere ale persoanelor juridice, care sînt subiecți ai supravegherii din partea Comisiei Naționale;”.

*Respectiv, **NU este incompatibilă cu funcția de membru al CNPF și, implicit, nici cu cea de președinte al CNPF, deținerea calității de membru al consiliului de administrație, consiliului de directori, comitetelor de conducere, comisiilor de revizie sau al altor organe de conducere ale unei persoane juridice, dacă această persoană juridică nu este subiect al supravegherii din partea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Iar Universitatea de Stat din Moldova este o persoană juridică care nu este supusă supravegherii din partea CNPF, Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională al universității fiind un organ de conducere al acesteia.***

În context, remarcăm că o situație similară, în care Legiuitorul deja a clarificat coraportul dintre „activitate remunerată” și activitatea pentru care este prevăzută o „indemnizație”, este cea care vizează activitatea funcționarului public în calitate de ales local. Or, pentru activitatea alesului local, de asemenea, legea nu prevede o remunerație, dar o indemnizație. Astfel, faptul că „activitatea pentru care se acordă o indemnizație” nu reprezintă o „activitate remunerată”, deci nici incompatibilitate pentru funcția publică, a fost clarificat prin Legea nr. 120/2020 pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care a stabilit clar că deținerea calității de ales local (cărui i se achită o indemnizație, dar nu o remunerare) nu reprezintă incompatibilitate. Această clarificare pentru statutul „indemnizației” și diferențierea ei de „activitatea remunerată” este aplicabilă prin analogie și Subsemnatului, întrucât:

- 1) funcția de demnitate publică (membru, președinte al CNPF) este o funcție publică – fapt care este expres indicat și în art. 2 din Legea nr. 158/2008 („funcție de demnitate publică – funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct în urma alegerilor organizate sau, indirect, prin numire în condițiile legii;”), și în art. 2 alin. (2) din Legea nr. 199/2010 („(2) Funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii.”);*
- 2) interdicția desfășurării unei activități remunerate (cu excepțiile de rigoare) este prevăzută atât pentru funcționarii publici (art. 25 alin. (2) din Legea nr. 158/2008), cât și pentru demnitari (art. 12 alin. (1) din Legea nr. 199/2010), inclusiv pentru membrii CNPF (art. 27 alin. (3) din Legea nr. 192/1998);*

- 3) și alesului local, ca și membrului Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională i se achită o indemnizație. Așa cum indemnizația nu reprezintă o „remunerație” în cazul alesului local, respectiv – activitatea alesului local nu este o „activitate remunerată”, așa nici indemnizația membrului Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională nu este o „remunerație”, prin urmare, nici activitatea acestui membrului nu este o „activitate remunerată”.

În contextul legislației naționale a Republicii Moldova, indemnizația este o prestație de asigurare socială, care este reglementată de Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Conform acestei legi, prestațiile de asigurări sociale sunt toate elementele plătibile către asigurat din fondul de asigurări sociale. Conform art. 7 alin. (2) din Legea nr. 489/1999, (2) Prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare și sub alte forme prevăzute de lege.

Codul fiscal al Republicii Moldova, de asemenea, operează în sensuri diferite cu aceste două noțiuni – „remunerație” și „indemnizație”.

Deținerea calității de membru al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională nu presupune o activitate remunerată, întrucât, așa cum relevam supra, remunerația este o plată pentru munca prestată. Indemnizația membrului Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională nu este, însă, o retribuție a muncii, dar o plată pentru acoperirea unui minim de cheltuieli pe care le suportă membrii săi pentru participare la activitatea Consiliului. Această indemnizație modică – de 1000 de lei lunar pentru membri și 2000 de lei – pentru președintele Consiliului (art. 104 alin. (8) din Codul educației) – în niciun caz nu poate fi percepută ca o remunerație pentru munca realizată de membri. Volumul și complexitatea atribuțiilor membrilor respectivului Consiliu nu ar putea fi „remunerate” (în cazul în care ar exista o remunerație) doar cu 1000 de lei pe lună.

În cazul, în care ar fi existat o remunerație a muncii membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, aceasta ar fi trebuit să fie stabilită, în primul rând de Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar – actul normativ care și reglementează remunerația personalului din instituțiile de învățământ. Indemnizațiile, în general, însă, nu sunt nici măcar pomenite în Legea nr. 270/2018 și nici nu sunt tratate ca parte a remunerației salariaților, or, anume această lege stabilește toate elementele remunerației personalului din sectorul bugetar.

Pornind exclusiv de la normele juridice în vigoare, se constată clar că, calitatea de membru în Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională al unei instituții superioare de învățământ (universități) nu este o funcție remunerată, plata acordată acestuia pentru activitatea în calitate de membru nefiind o remunerație, dar o indemnizație, adică o plată în afara remunerării muncii – fapt prevăzut expres de art. 104 alin. (8) din Codul educației.

Prin urmare, din considerentele expuse supra, mai cu seamă (și inclusiv) norma de interpretare a art. 25 alin. (2) lit. a) din Legea nr.158/2008, aprobată prin Legea nr. 120/2020, coroborată cu legislația cu privire la asigurări sociale, legislația fiscală și legislația cu privire la salarizare în sectorul bugetar, susțin în mod reiterat că deținerea calității de membru în cadrul Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al Universității de Stat din Moldova nu reprezintă o încălcare a regimului incompatibilităților stabilit pentru funcția de președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, potrivit art. 27 alin. (3) din Legea nr. 192/1998 ”

Aprecierea Inspectorului de Integritate

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (3) al Codului administrativ, prin sesizare se informează autoritatea publică cu privire la o problemă de interes personal sau public.

Potrivit informației din sesizările verificate, Autoritatea a fost informată despre stările de incompatibilitate în care sa aflat ex-președintele CNPF, dl Valeriu Chițan și în același timp expert financiar a consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova precum și membru și președinte a Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițeanu" din Republica Moldova.

În conformitate cu Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017, controlul respectării regimului juridic al incompatibilităților reprezintă control de integritate asigurat de către Autoritatea Națională de Integritate.

Potrivit prevederilor art. 19 lit. b) și art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132/2016, controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților se efectuează de către inspectorul de integritate, iar în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate inspectorul de integritate emite un act de constatare.

Inspectorul de integritate reține că regimul juridic al incompatibilităților se aplică categoriilor de subiecți specificați la *art. 3 al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind decalarea averii și intereselor personale și anexei la Legea nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale, sunt **președinte, vicepreședinte, membru al Comisiei Naționale a Pieței Financiare**.

Potrivit *art. 20 alin. (1) lit. a) -d), art. 32 alin. (3)-(5) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 precum și în temeiul art. 22, art. 85 și art. 87 din Codul Administrativ*, inspectorul de integritate este competent să investigheze și să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care fac obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, consultă datele Registrelor informaționale de stat, precum și solicită autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului.

Astfel, considerând prevederile legale menționate supra, au fost consultate date din registrele informaționale de stat și solicitate Comisiei Naționale a Pieței Financiare (solicitare nr. 04-27/4284 din 05.08.2021), Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al RM (solicitare nr.04-27/4283 din 05.08.2021 și nr. 04-27/5172 din 14.09.2021), Universității de Stat din Moldova (solicitare 04-27/5171 din 14.09.2021), Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” (solicitare nr. 04-27/5272 din 16.09.2021) informații și documente necesare desfășurării controlului.

Potrivit răspunsului CNPF înregistrat în cadrul ANI cu nr. 7581 din 21.08.2021, s-a stabilit că dl Chițan Valeriu, a fost desemnat în calitate de președinte a CNPF din 13.04.2017 (în temeiul *Hotărârii Parlamentului RM privind desemnarea unor membri ai Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 73 din 13.04.2017*).

Conform informației furnizate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al RM (în continuare MECC al RM), înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 8265 din 08.09.2021, rezultă că: prin ordinul nr. 345 din 07.11.2017 emis de către MECC al RM, dl Chițan Valeriu fiind în

funcția de președinte al CNPF, a fost desemnat în calitate de membru al Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova (*în continuare CDSI*).

Prin ordinul nr. 596 din 29.06.2020, emis de către MECC al RM, a fost aprobată componența Consiliului pentru Dezvoltare strategică instituțională a Universității de Stat din Moldova, potrivit căreia, dl Chițan Valeriu președinte al CNPF- a fost desemnat ca expert financiar a consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova.

Prin ordinul nr. 1159 din 22.10.2020, emis de MECC al RM, a fost retrasă candidatura dlui Chițan Valeriu din componența CDSI, în baza demersului personal.

În aceeași ordine, potrivit informației oferite de Universitatea de Stat din Moldova înregistrate în cadrul ANI, cu nr. 9204 din 29.09.2021, în mandatul de membru al CDSI, realizat în perioada 07.11.2017-29.06.2020, Valeriu Chițan a primit o remunerare (venit brut) în mărime de 100996, 10 lei.

Cadrul normativ aplicabil circumstanțelor de fapt

Potrivit *art.16 din Legea nr. 133/2016*, subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Conform art. 27 din *Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare*, sânt incompatibile cu calitatea de angajat al Comisiei Naționale a Pieței Financiare persoanele care desfășoară orice alt tip de activitate remunerată, cu excepția activităților științifice, didactice, de creație și a celor prevăzute de legislație și/sau de regulamentul propriu.

În concordanță cu art.12 din *Legea integrității nr. 82*, pentru exercitarea eficientă și dezinteresată a atribuțiilor agentului public, desfășurarea activității sale profesionale este incompatibilă cu alte funcții, calități sau activități, cu excepția celor stabilite de Constituție sau legi organice.

În vederea respectării regimului juridic al incompatibilităților, agentul public este obligat să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ori, în cazul în care încetarea situației de incompatibilitate în termenul dat nu depinde de voința sa, să prezinte probe privind întreprinderea cu bună-credință a acțiunilor de eliminare a acestei situații.

Consecvent, în scopul stabilirii perioadei de verificare și a statutului subiectului, au fost accesate date care atestă deținerea calității de subiect al declarării, precum și deținerea/exercitării unei activități/calități simultane care a și generat starea de incompatibilitate.

În perioada 13.04.2017- 22.10.2020 dl Chițan Valeriu, fiind în funcția de președinte al CNPF (*din 13.04.2017*) a deținut concomitent calitatea de membru/expert/președinte al Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova.

În perioada 26.08.2020- 19.07.2021 (*data inițierii procedurii de control*) dl Chițan Valeriu, fiind în funcția de președinte al CNPF, a deținut simultan și calitatea de membru/președinte al Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu”.

Prin urmare, inspectorul de integritate a solicitat informații pentru fiecare calitate deținută în parte, pentru a deviza începutul curgerii termenului de soluționare a situației de incompatibilitate generate de funcția de președinte al CNPF, care a început a curge pentru prima

data din 07.11.2017 (*desemnarea în calitate de membru al Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova*), iar examinarea incompatibilității a fost tratată prin prisma reglementărilor cu privire la incompatibilitățile instituite pentru funcția de demnitate publică.

Astfel, prima stare de incompatibilitate în care sa aflat dl Valeriu Chițan, fiind în funcția de președinte a CNPF, datează din 07.11.2017, care urma să fie soluționată în termenul stabilit de lege (o luna) adică la data de 07.12.2017, stare care nu a fost soluționată de către subiectul controlului, această starea de incompatibilitate continuând până la data de 29.06.2020.

Prin urmare, atestăm că contrar normelor imperative prohibitive sus-indicate, dl Chițan Valeriu, în calitate de președinte al CNPF, a exercitat o activitate remunerată, care nu reprezintă activitatea științifică, didactică și de creație permisă de legiuitor.

Or, conform art. 101 alin. (1) din Codul Educației al RM, *în învățământul superior managementul se realizează pe două niveluri: la nivel național - de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și la nivel instituțional - de către structurile de conducere și administrative ale instituțiilor de învățământ superior.*

Potrivit art. 102 din *Codul Educației al RM*, sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior este format din senat, consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, consiliul științific, consiliul facultății, consiliul de administrație și rectorul instituției.

În temeiul art. 104 alin. (1) din același Cod, **Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională are următoarele competențe și atribuții:**

a) coordonează elaborarea Planului de dezvoltare strategică instituțională, care cuprinde viziunea, misiunea, strategia de dezvoltare a instituției de învățământ și acțiunile principale pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, și îl prezintă senatului pentru aprobare;

b) monitorizează, evaluează eficiența utilizării resurselor financiare și prezintă senatului pentru aprobare proiectul bugetului instituției de învățământ;

c) aprobă contractul-tip de studii și quantumul taxelor de studii;

d) asigură managementul instituțional privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic;

e) ia decizii, cu avizul favorabil al senatului, privind:

- dezvoltarea și consolidarea patrimoniului instituției, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

- inițierea și închiderea programelor de studii, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

- metodologia de salarizare și stimulare a personalului;

- activitățile de antreprenariat, parteneriatele public-private și cooperarea cu mediul de afaceri;

- angajarea în consorții și fuzionarea cu alte instituții de învățământ superior;

f) organizează și desfășoară alegerile pentru postul de rector în conformitate cu regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a alegerilor.

În același context, conform art. 104 alin. (8) din Codul Educației al RM, membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională desemnați de instituția de învățământ beneficiază de o indemnizație lunară, cu excepția rectorului și a prorectorului. Indemnizația respectivă se plătește din bugetul instituției de învățământ pentru membrii desemnați de aceasta, iar pentru membrii desemnați de fondator și ministerele de resort - din bugetul

fondatorului. Cuantumul indemnizației este de 1000 de lei pentru membri și de 2000 de lei pentru președintele Consiliului. Prevederile prezentului alineat nu se aplică în cazul instituțiilor de învățământ în domeniile milităriei, securității și ordinii publice.

Mai mult, în ordinea pct. 2 din anexa la Ordinul nr. 10 din 14.01.2015, emis de Ministerul Educației al RM, expres se indică că CDSI face parte din sistemul organelor de conducere a instituției de învățământ superior și prin prisma art. 10 din Anexa la ordinul nr. 10 în 14.01.2015, *personalul de conducere din învățământul superior poate cumula funcții științifico-didactice și științifice în conformitate cu legislația muncii și regulamentele instituționale*, respectiv funcția de membru al CDSI este distinctă de funcțiile științifice și didactice, astfel nu s-ar fi operat această specificare în cadrul normativ, ori Codul Educației expres stabilește ce presupune activitatea științifică și didactică precum și modul de ocupare a acestor funcții.

Potrivit informației furnizate de către USMF "Nicolae Testemițeanu", înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 9251 din 30.09.2021, prin decizia nr. 8/13 din **26.08.2020** emisă de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM, dl Chițan Valeriu, se confirmă în calitate de membru delegat (expert extern) al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională din partea Senatului USMF "Nicolae Testemițeanu" (*în continuare CDSI al USMF "Nicolae Testemițeanu"*).

Ulterior, prin decizia nr. 1/2 din 21.01.2021 emisă de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM, dl Chițan Valeriu a fost ales în calitate de președinte a CDSI al USMF "Nicolae Testemițeanu".

Tot aici, prin ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM nr. 526 din 03 iunie 2021, a fost aprobată componența nominală a CDSI al USMF "Nicolae Testemițeanu", respectiv dl Chițan Valeriu fiind desemnat în calitate de expert.

Având în vedere faptul că în cadrul procedurii de control demarate în privința dlui Chițan Valeriu, sa stabilit că, acesta fiind în funcția de Președinte al CNPF concomitent a deținut și calitatea de președinte al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională a USMF "Nicolae Testemițeanu", în temeiul prevederilor *art. 19 lit. b) și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de*, precum și în temeiul *art.94 din Codul administrativ nr. 116/2008*, la 19.01.2022 prin scrisoarea nr. 04-27/286, a fost solicitat suplimentar punctul de vedere/explicații asupra obiectului controlului.

La 31.02.2022, dl Chițan Valeriu a expediat răspunsul, acesta fiind înregistrat cu nr. 686.

Important de punctat următoarele, potrivit punctului nr. 1.8 a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al USMF "Nicolae Testemițeanu" din RM, toți membrii CDSI sunt desemnați pentru un mandat de 5 (cinci) ani.

Potrivit pct. nr. 1.3 din Regulamentul supra menționat, **CDSI împreună cu Senatul, Consiliul Științific, Consiliul de Administrație, Rectorul și Consiliul facultății**, face parte din sistemul organelor de conducere ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” din Republica Moldova (în continuare – Universitate).

Potrivit pct.nr.1.4 di același Regulament, CDSI se întrunește cel puțin o dată în trimestru sau ori de câte ori este necesar, la inițiativa președintelui sau a cel puțin 1/3 din numărul membrilor și are următoarele competențe și atribuții: a) coordonarea elaborării Planului de dezvoltare strategică a Universității, care cuprinde viziunea, misiunea, strategiile de dezvoltare ale Universității și acțiunile principale pentru o perioadă de cel puțin 5 (cinci) ani și care sunt

prezentate Senatului pentru aprobare; b) monitorizarea, evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și prezentarea proiectului bugetului Universității Senatului pentru aprobare; c) aprobarea contractului-tip de studii și a cuantumului taxelor de studii la Universitate; d) asigurarea managementului instituțional privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic; e) adoptarea deciziilor, cu avizul favorabil prealabil al Senatului, privind: - dezvoltarea și consolidarea patrimoniului Universității, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor CDSI; - inițierea și închiderea programelor de studii, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor CDSI; - metodologia de salarizare și stimulare a personalului Universității; - activitățile de antreprenorial, parteneriatele public-private și cooperarea Universității cu mediul de afaceri; - angajarea în consorții și fuzionarea Universității cu alte instituții de învățământ superior; - organizarea și desfășurarea alegerii Rectorului în conformitate cu Regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a alegerilor.

La caz, inspectorul de integritate observă că, potrivit răspunsului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu”, întradevăr dl Chițan Valeriu, în calitate de președinte a Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională nu a încasat venituri sub formă de salariu/indemnizație.

Cu referire la argumentul dlui Chițan Valeriu, *precum că, pentru calitatea sa de membru/președinte a Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” nu a fost remunerat întrucât a renunțat la indemnizația cuvenită.*

Inspectorul de integritate a luat act de cele menționate în punctul de vedere, însă nu poate justifica cele invocate de către subiectul controlului, ori elementul lipsei de remunerație sub formă de salariu nu este relevant speței, atâta timp cât este cert faptul că funcția/activitatea de natura sa poate fi retribuită și aceasta este una distinctă de activitatea didactică ori științifică.

Prin urmare, la stabilirea existenței sau lipsei stării de incompatibilitate, inspectorul de integritate urmează să identifice dacă subiectul controlului mai exercită o altă funcție/activitate care generează o situație de incompatibilitate funcției de președinte a CNPF, și dacă această activitate este pasibilă de o remunerare conform legii, precum și dacă această activitate/calitate deținută este exercitată efectiv de către subiectul controlului.

Conform art. 16 din *Legea 133/2016*, subiectul declarației se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Potrivit art. 12, alin. (1) din *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, demnitarul nu este în drept să desfășoare orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților didactice și științifice, iar conform alin. (2) al aceluiași articol, prevederile alin.(1) nu se aplică în cazul în care Constituția sau legea specială ce reglementează activitatea demnitarului conține prevederi referitoare la situația de incompatibilitate specifică a demnitarului respectiv ori prevederi referitoare la o situație similară.

Conform Opiniei Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului RM nr. 96 din 17.03.2014, prin noțiunea „*retribuit*” se înțelege a plăti cuiva o sumă de bani pentru o muncă prestată, altfel spus, o remunerare, iar sensul termenului „*remunerare*” este cel de încasare a unei sume de bani sau a unui/unor bunuri în schimbul unei munci/activități prestate. Respectiv

„funcție retribuită” și „funcție remunerată”, sunt noțiuni care au același sens, având în vedere faptul că cuvintele retribuită sau remunerată sunt sinonime.

În conformitate cu art. 12, alin. (3) din nr. *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, situația de incompatibilitate urmează să înceteze în decursul unei luni din momentul apariției acesteia, **dacă legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar nu stabilește alt termen.**

De aici, în calitate de condiție *sine qua non* rezultă că, pentru a exista incompatibilitatea, este suficient ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința că această cumulare să nu fie permisă de lege. Or, conform *Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 24.06.2015*, semnificația noțiunii de incompatibilitate consta în interdicția prevăzută de lege de a cumula două funcții, în vederea asigurării independenței de acțiune a persoanei ce ocupă o funcție publică a evitării concentrării de către una și aceeași persoană a unor prerogative excesive, precum și a ocrotirii integrității profesionale și morale a acesteia. Simpla deținere simultană a mai multor funcții/mandate/**calități** este o condiție atât esențială, cât și suficientă, pentru constatarea existenței stării de incompatibilitate.

Analizând în ansamblu toate probele în cadrul controlului, punctul de vedere și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților.

În detrimentul principiilor de drept statuate, în cadrul controlului a fost stabilit cu certitudine că dl Chițan Valeriu s-a aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată, generată de exercitarea funcției de președinte a CNPF, simultan cu calitatea de membru al Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova (*în continuare CDSI*) precum și a calității de membru și președinte a Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testemițeanu” din Republica Moldova (*în continuare USMF ”Nicolae Testemițeanu”*) și nu și-a soluționat starea de incompatibilitate în termenii prevăzuți de legislație.

Astfel, în condițiile desemnării în funcția de președinte a CNPF, dl Valeriu Chițan urma să-și soluționeze starea de incompatibilitate generată de exercitarea activității de membru al CDSI și cea de membru/președinte a Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testemițeanu” din Republica Moldova (*în continuare USMF ”Nicolae Testemițeanu”*), fapt care nu a fost realizat, iar drept urmare a inacțiunilor sale, subiectul declarării a încălcat regimul juridic al incompatibilităților.

Ca urmare a modificărilor și completărilor operate în *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, la 29.10.2021 au intrat în vigoare mai multe amendamente (*specificate în Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 07.10.2016*), în raport cu legile de specialitate/activitate ale Autorității Naționale de Integritate ce reglementează inclusiv regimul juridic al incompatibilităților.

Potrivit art. 23, alin. (4) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (redacție în vigoare din 29.10.2021, după operarea modificărilor efectuate prin Legea nr.130 din 07.10.2021)*, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal constituie temei pentru tragere la răspundere disciplinară, contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.

Conform art. 38 alin. (1) lit. a) din *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* (redacție în vigoare din 29.10.2021), în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate.

Prin prisma dispozițiilor art. 39 alin. (1) din *Legea precitată supra (redacție în vigoare din 29.10.2021)*, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate, încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sanctiunea contravențională, ori după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Potrivit art. 39 alin. (2) din *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (redacție în vigoare din 29.10.2021)*, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Deasemenea, potrivit art. 39 alin. (5) din *Legea precitată supra* la aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Consecvent, învederând prevederile art. 3 din *Legea integrității nr. 82/2017*, care definesc *interesul public* drept interes general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor, prin urmare, prejudiciul adus interesului public prin deținerea simultană a funcției de președinte a CNPF și a calității de membru/expert/președinte a nu ar fi unul considerabil ori, și competențele, atribuțiile CDSI, au drept scop "*dezvoltarea strategică a Universității; evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare*"; *asigurarea managementului instituțională privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic, etc.*".

În circumstanțele examinate care vizează faptele admise de către dl Chițan Valeriu, aceasta a manifestat o vădită neglijență, prin omiterea luării măsurilor/precauțiilor cerute de îndeplinirea unei obligații legale, fără a fi în prezența unei intenții directe.

În continuare, reieșind din informația consultată prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat „E-Integritate”, se atestă că subiectul declarării vizat nu a avut careva abateri similare anterior pe domeniul de competență al Autorității Naționale de Integritate.

Prin urmare, în circumstanțele de fapt elucidate, deși a fost afectat prestigiul și reputația autorității publice, dar și funcția publică deținută, cu toate că acestea nu a fost posibil de stabilit mărimea prejudiciului material cauzat, or, abaterea a fost admisă, fără a se răsfrânge la nivel național/internațional și asupra interesului public general.

Potrivit art. 73 alin. (5) din *Legea 100/2017 cu privire la actele normative*, au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mi blânde.

În concluzie, considerând nemijlocit gradul de vinovăție a subiectului controlului, îndeosebi legătură cantitativă între conduita ilegală și răspunderea la ea, între acțiunea contrară normelor imperative ale legii și sancțiunea aplicată în sensul acesteia, natura abaterii, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută, inspectorul de integritate nu atestă necesitatea de a decădea subiectul controlului din dreptul de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică, pe o perioadă de 3 ani.

Având în vedere criteriile specifice care urmează a fi întrunite în vederea solicitării mandatului, ținând cont de prevederile art. 73 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, care statuează că au efect retroactiv doar actele normative prin care stabilesc sancțiuni mai blânde, în conformitate cu prevederile art. 19 și 35-38 din *Legea nr. 132/2016* inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dl Chițan Valeriu, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestat prin nesoluționarea în termen legal a situației de incompatibilitate generată de exercitarea simultană a funcției de Președinte a Consiliului de Administrație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare și a calității de membru al Consiliului de Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat din Moldova, precum și a calității de membru/președinte a Consiliului pentru Dezvoltare Strategică Instituțională a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițeanu" din Republica Moldova .

2. Se aduce la cunoștința dlui Chițan Valeriu, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Iulia BOICU